

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมสุขภาพะคน 3 วัย ภายใต้แผนงาน แผนการจัดการสุขภาพะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธี และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยไว้ดังนี้

1. วิธีการศึกษาวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยใช้หลักการ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ / รับผิดชอบ จึงได้ใช้เครื่องมือและกระบวนการในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัย จากเอกสารตำรา ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ศึกษาบริบทชุมชน / สถานการณ์การด้านสุขภาพะของคนในชุมชน
3. การสร้างความสัมพันธ์แบบหุ้นส่วน ระหว่างทีมวิจัย/ แกนนำของชุมชน/องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ปัญหาแบบมีส่วนร่วม / ประชุมกลุ่ม
4. การวางแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม / ประชุมกลุ่ม
5. เวทีประชุมเชิงปฏิบัติการแผนการจัดการสุขภาพะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วมสู่การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพะคน 3 วัย ที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของพื้นที่
6. จัดเวทีเพื่อทวนสอบข้อมูลของพื้นที่และสร้างความเข้าใจในการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพะ
7. การปฏิบัติและถอดประสบการณ์แบบมีส่วนร่วม / ประชุมกลุ่ม / ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วม

8. ประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบของกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพะคน 3 วัย
9. จัดเวทีคืนข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
10. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
11. เผยแพร่ผลงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรทั้ง 3 วัย ที่อยู่ในชุมชนตำบลนาปัง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ เช่น กลุ่มผู้มีความรู้ของชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสภาเด็กและเยาวชน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมของคน 3 วัย ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาปัง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน ที่ร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของ อปท.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คณะวิจัยได้ประยุกต์มาจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ที่สร้างขึ้นมาจากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดการวิจัย ประสบการณ์การทำงานในพื้นที่ ร่วมกับการสังเกตโดยตรง และวัสดุอุปกรณ์ที่นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ อาทิ กำนันและผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มผู้มีความรู้ของชุมชน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมของคน 3 วัย เด็กและเยาวชน คนวัยทำงาน และคนวัยชรา ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาปัง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้บันทึกข้อมูลในการจัดเวทีระดมความคิดเห็น ได้แก่ จัดเวทีเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตำบลนาปัง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการนำมาประยุกต์ใช้กับการบูรณาการรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพะ

3. วัสดุอุปกรณ์ที่นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป เพื่อบันทึกปรากฏการณ์ต่างๆ จากกิจกรรมการศึกษาทั้งบุคคลและสถานที่

การรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือจากแกนนำชุมชน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล กลุ่มผู้มีความรู้ของชุมชน และผู้มีส่วนร่วมในการร่วมและจัดการกิจกรรมของคน 3 วัย เด็กและเยาวชน คนวัยทำงาน และคนวัยชรา ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาบึง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน โดยผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลของพื้นที่
2. ปรึกษาหารือคณะทำงานเกี่ยวกับเรื่องขั้นตอนการดำเนินงาน กรอบแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพได้
3. สัมภาษณ์ จัดเวทีสนทนากลุ่มและสังเกตการดำเนินกิจกรรมโดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากกิจกรรมชุมชนที่เป็นกิจกรรมตามแผนของอปท. เพื่อนำมาบูรณาการเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สร้างเสริมสุขภาพ โดยใช้ เป็นฐานในการสร้างรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพคน 3 วัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก โดยมีการติดตามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์แบบเสริมพลังจากการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพของคน 3 วัยของแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบ